

КАРАР

« 12 » декабрь 2016 ел

№ 1285

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы территориясендә урнашкан гомуми файдаланудагы су объектларының сулык саклау зонасында ял итү зоналарын төзү һәм алардан файдалану кагыйдәләрен раслау турында

http://pandia.ru/text/category/organi_mestnogo_samoupravleniya/“Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” Федераль законның 06.10.2003 елгы 15 статьясындагы 6, 27 мәддәсе, 50 мәддәсе һәм 24, 26 пунктлары таләпләре нигезендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” башкарма комитеты карар бирә:

1. Муниципаль һәм Татарстан Республикасы дәүләт милке жирләрендәге гомуми файдаланудагы су объектларының су саклау зонасында ял итү рекреацион зоналарын булдыру һәм алардан файдалану кагыйдәләрен кунымта нигезендә расларга.

2. Карарның гамәлдә булуын Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының _ рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru/> бастырын чыгарырга.

3. Өлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны муниципаль район башкарма комитеты житәкчесе урынбасары О.Б. Спичкинга йөкләргә.

Житәкче

И.О.Галимуллин

**Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы территориясендә
урнашкан гомуми файдаланудагы су объектларының су саклау зонасында
ял итү зоналарын булдыру һәм алардан файдалану кагыйдәләре**

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы территориясендә урнашкан гомуми файдаланудагы су объектларының су саклау зонасында ял итү зоналарын булдыру һәм алардан файдалану кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнары таләпләрен, шул исәптән Россия Федерациясе Су кодексының 6 маддәсе, 27 статьясы, 50 статьясы һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06.10 октябрендәге 15 статьясындагы 24, 26 пунктларын, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 23 апрелендәге 256 номерлы «Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан су объектларында кешеләргән гомерен саклау кагыйдәләрен раслау турында» дигән карарларын исәпкә алып эшләнде.

1 статья. Куллану өлкәсе

1.1. Кагыйдәләр Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы территориясендә урнашкан гомуми файдаланудагы су объектларының су саклау зонасында ял итү рекреацион зоналарын төзегәндә һәм файдаланганда жирле үзидарә органнары, предриятиеләр, оешмалар, гражданныр тарафыннан файдалану очен билгеләнгән.

1.2. Кагыйдәләр Арча муниципаль районының банкарма комитеты тарафыннан раслана.

1.3. Кагыйдәләр гомуми кулланылыштагы су объектларының су саклау зонасында жиһазланган ял итү зоналарын булдыру һәм алардан файдалану тәртибен билгели һәм башкару очен мәжбүри.

1.4.Өлегә Кагыйдәләрдә кулланыла торган төшенчәләр Россия Федерациясе Су кодексындагы һәм Россия Федерациясе Жир кодексындагы мәгънәләрендә кулланыла.

2 статья. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

2.1. Арча муниципаль районының банкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- муниципаль берәмлекләр чикләрендә кагыйдәләр эшләү һәм раслау;
- ял итү рекреация зонасы участкаларын кызыксынучы дәүләт органнары белән килештереп, гамәлдәге законнар нигезендә билгеләү;
- ял итү зоналарына ия булу, аннан файдалану, аның белән эш итү;

- муниципаль районнарны территорияль планлаштыру схемасына, шәһәр һәм авыл торак пунктларын жирдән файдалану һәм төзү кагыйдәләренә ял зоналары кергү;

- Арча муниципаль районы башкарма комитеты белән киештерен, тиз йорешле суднолардан һәм спорт катерларынан файдалану очен су объектарында спорт зоналарының урнашу урынын билгеләү;

- рекреация зонасын эксплуатацияләү һәм карап тоту очен жаванлы кулланучыны билгеләү;

- гомуми файдаланудагы су объектарында ял итүнең, судан файдалануның рекреацион зоналарынан файдалануны чикләү турында мәгълүмат бирү: массакүләм мәгълүмат чаралары аша (басма басмалар, радио, телевидение, интернет) су объектары ярлары буйлап урнаштырыла торган махсус мәгълүмат билгеләре ярдәмендә; http://pandia.ru/text/category/sredstva_massovoj_informatsii/

- суларның ял итү зоналарына тискәре йогынтысын булдырмау һәм аның нәтижәләрен бөтерү чараларын гамәлгә ашыру;

- муниципаль милектәге ял итү зоналарын саклау чараларын гамәлгә ашыру.

2.2. Гомуми файдаланудагы су объектарынан файдалану Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртингә раслана торган су объектарында кешеләрнең гомерен саклау кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.3. Кагыйдәләр Арча муниципаль районының ял итү итү зоналарына кагыла, аның территориясендә рекреация максатларында файдалануга яраклы су объектары бар.

3 статья. Ял итүнең рекреацион зоналарының юридик статусы, оештыру ягынан - аларның белем бирүнең хокукый рәвешләре, мөлкәтгән файдалану тәртибе

3.1. Территорияләрендә ял итү зоналары урнашкан жир киешәрлекләре федераль, региональ яисә муниципаль милек булып тора.

3.2. Муниципаль берәмлек чикләрендә ял итү рекреацион зоналарын төзү очен жир киешәрлекләре бирү гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртингә башкарыла. http://pandia.ru/text/category/zemelnyie_uchastki/

3.3. Ял итү зоналарының эшләве очен кулланучылар жаванлы - баланс тотучылар, аларга ял итү зонасы инфраструктурасы булган жир киешәрлекләре беркетелә.

3.4. Ялның рекреацион зоналары участокларынан һәм аларга якин су объектарынан файдалану кулланучылар - жирдән файдалану хокукын тапкыкый торган документлар нигезендә ял итү зоналары баланс тотучылары, шулай ук законда билгеләнгән тәртингә рәсмиләштерелгән су файдалануына шартнамә белән гамәлгә ашырыла. <http://pandia.ru/text/category/zemlepolmzovanie/> Күрсәтелгән документларда шәһәр төзелешен жайга салу, табигатьгән нәтижәле файдалану

һәм әйләнә-тирә мохитне саклау режимнарын үтәү таләпләре килештерелергә тиеш.<http://pandia.ru/text/category/prirodopolmzzovanie/>

3.5. Кулланучылар - ял итү рекреацион зоналарында баланс тотучылар - предпрятиеләр һәм оешмалар, шулай ук башка кулланучылар да - милек мөнәсәбәтләрен жайга сала торган гамәлдәге законнар һәм муниципаль норматив актлар үтәлгәндә баланс тотучылар булырга мөмкин.

3.6. Кулланучылар - ял итү рекреацион зоналарының жир кишәрлекләрендә баланс тотучылар, арендага бирүченең ризалыгы белән жир кишәрлекләрен субарендага, канунарда һәм банк норматив актларда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда ташшыра ала. Кулланучылар - ял итү рекреацион зоналарының жир кишәрлекләрендә баланс тотучылар, субарендаторлар ял итү зонасы жирләреннән максатчан файдаланган, мөлкәтне саклаган һәм ял итү зонасы режимын тәмин иткән очен жавашлы.

3.7. Кулланучылар - баланс тотучылар яр бие зоналары территориясендә урнашкан биналардан, корымалардан һәм алар карамагындагы башка мөлкәтгән файдалана, моңа елга гидрокорымалары - шлюгалардан, буалардан, сусброслардан, су ситерү коллекторларынан, яңгыр сулары һәм күзәтү коеларынан, эшкәртелгән торбалардан тыш.

Кулланучы - милекче ризалыгы белән баланс тотучы аның карамагындагы биналарны, корымаларны һәм банк мөлкәтне законнар белән каралган тәртиптә территория һәм су ял итү зонасынан файдалануга хокукларны ташшыру белән бер үк вакытта арендага ташшыра ала.

4 статья. Ял итү рекреацион зоналарын оештыру, реконструкцияләү һәм бетерү

4.1. Әлеге Нигезләмәләр гамәлгә кертү вакытына булган ял зоналары Россия Федерациясе законнары нигезендә оештыру ягынан рәсмиләштерелергә тиеш.

4.2. Ялның реконструкция зонасы составы муниципаль берәмлек карары белән билгеләнә торган махсус компетенглы комиссия тарафынан эксплуатациягә алына.

Комиссия составына Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе, Татарстан Республикасы Экология һәм табигий ресурслар министрлыгының территориаль идарәсе, Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре һәм спорт министрлыгы вәкилләре керә. Гамәлгә кабул итү нәтижәсендә ял итү зонасының һәм аның тибының юридик статусы билгеләнә, ул хәзерге торышка һәм перспективага туры килә, аның үсешен һәм төзелешен исәпкә алып.

4.3. Ял итү зонасының торышы тикшерү нәтижәләре буенча канәгәтләнперлек түгел дин табылган очракта, аны табигатьне саклау төзелешдерелә. Реконструкция махсус төзелгән проект буенча - рохсәт документлары булганда башкарылырга тиеш. Проект билгеләнгән тәртиптә килештерелергә һәм Арча муниципаль районы башкарма комитеты тарафынан расланьрга тиеш.

4.4. Арча муниципаль районының яңа ял итү зоналарын булдыру, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе, Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының территориаль идарәсе, Татарстан Республикасы Яшыләр эшләре һәм спорт министрлыгы белән килештереп, Арча муниципаль районы башкарма комитетының карары нигезендә башкарыла.

Карар белән теге яки бу территорияне ял итү рекреацион зонасы сыйфатында файдалану мөмкинчелеге һәм мөмкинчелеге билгеләнә. Яңа төзелә торган ял итү зонасына - рөхсәт документациясе, ял итү зонасын оештыру (реконструкцияләү) проекты (алар нигезендә табигыйтән файдалану шартлары һәм режимнары билгеләнә торган (планлаштыру эшләрен башкару мөмкинчелеге, рекреация йөкләнеше, территориянең функциональ зоналары, вакытлыча һәм капитал корылмалар төзү мөмкинчелеге, эчәр сулар белән тәмин итү һәм канализация шартлары, автостоянкалар оештыру һ.б.) һәм гамәлдәге муниципаль норматив актлар нигезендә таләп ителә торган банк документлар рәсмиләштерелгән тиеш. Килештерелгән һәм расланган проект документациясе булганда гына, ял итү зонасынан файдалану хокукын банк юридик затларга тапшыру шартлары билгеләнергә мөмкин, алар табигыйтән файдалануның билгеләнгән шартларын үзгәртүләр хокукынан банк үтәргә тиеш.

4.5. Яңа ял итү рекреацион зоналарын булдыру районның табигый комплексын саклап калу һәм үстерүнең перспектив планы нигезендә, функциональ, төзелеш һәм ландшафт зоналаштыру таләпләре нигезендә үткөрелергә тиеш.

4.6. Ялның рекреация зонасын ликвидацияләү санитария - эпидемиология, экология һәм техник күзәтчелек органның, банк кызыксынучы хезмәтләреннән тиешле бәяләмәләре һәм тикшерү актылары нигезендә башкарылырга тиеш. Ял итү зонасын юкка чыгаруға нигез - канәгатьләнерлек санитар - ял зонасының экологик торышын тәмин итү яки ял итү зонасы территориясен банк максатларда файдалану буенча кабул ителгән карар.

5 статья. Эксплуатацияләүче оешманы билгеләү, эксплуатация чараларын башкарганда җаваплылык һәм буйсынучачлык. Муниципаль берәмлекнең төрле хезмәтләреннән үзара хезмәттәшлек.

5.1. Ял итү рекреацион зонасын эксплуатацияләү аренда хокукларында ял итү зонасы белән файдалануны гамәлгә ашыручы тиешле бүлекчә, милекчә яисә юридик зат

Ял итү рекреацион зонасының торышын очен җаваплылык - кулланучы - баланс тотучы, шулай ук юридик зат тарафыннан ял итү зонасының эксплуатацияләнгән торган зонасы яки ял итү зонасын арендага (эксплуатацияләү) шартнамәсе белән билгеләнгән кысаларда эксплуатацияләүче оешма.

5.3. Ял итү зоналарынан файдаланучылар су акваториясен чистартып пляж зоналарын файдалануға кагылышы олашкендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы башкарма комитетының оператив буйсынучында.

5.4. Эксплуатациялăу чаралары, ял итүчеләргә хезмәт күрсәтүгә һәм ял итүчеләргә хезмәт күрсәтүгә бәйлә мәжбүри чаралардан тыш, нормативлар нигезендә билгеләнә торган санитария-экология иминлеген, ял итү зонасын төзекләндерү һәм иминлек зоналарын тиешле дәрәжәдә тоту эшләрен үз эченә алырга тиеш. Алар даими һәм бер танкыр, мәсәлән, жәйге сезонны ачуға багышланган булырга мөмкин.

5.5. Кулланучы - ял итү зонасын баланслаучы - рекреация ял итү зонасы, ял коне, акваториясе чикләре чикләрендә гомуми файдаланудагы яр бус полосаларын чистарту, шундый эшләр банккаруға лицензиясе булган оешмаларны жәлен итеш, шаяжларны чистарту эшләрен оештыра.

5.6. Су объекты тулысынча ял итү зонасы территориясендә урнашкан очракта, аны куллану - ял итү зонасы балансын кулланучы тарафыннан гомулп ашырыла. Сулыкны эксплуатацияләүгә чыгымнар ял итү рекреацион зонасын эксплуатацияләүгә чыгымнар составында каралырга тиеш.

6 статья. Ял зоналарын урнаштыруға, рекреацион файдалануға һәм төзекләндерү дәрәжәсенә таләпләр

6.1. Ялның рекреацион зоналарын урнаштыру өчен территориядән файдалану мөмкинлегә әлегә территория өчен билгеләнгән норматив-хокукий актлар нигезендә жайга салу режимы белән билгеләнә.

Ял итү рекреацион зоналарын урнаштыру өчен территорияләрдән файдалану, рекреацион йөкләнешләргә исәпкә алын, аларның чикле сыйдырышылыгын билгеләү, рекреацион файдалану төрләргә һәм төзекләндерү дәрәжәсә һәр конкрет очракта билгеләнгән тәртиптә ял зоналарын проекткауга һәм эксплуатацияләүгә биремнәргә мәжбүри килештерү юлы белән хәл ителәргә тиеш.

6.2. Ял итү зоналарында рекреацион файдалануның түбәндәге төрләргә рохсәт ителә: су коену, йөзү чараларында шуу, су спорты, моржевание, спорт уешнары, чаңгыда һәм тимераккта шуу, ат спорты һәм аттракционнар. Түгәрәк ел дәвамында ял зоналарынан күп максатлы файдалану. Рекреацион файдалану юнәлешләргә ял итү зонасы, табигый комплекс территориясә категориясенә, сулыкның төренә, табигый шартларға һ.б. бәйлә, ял итү зонасын оештыру рәвешендә рәсмиләштергәндә билгеләнә.

6.3. Рекреацион файдалану төрен билгеләгәндә, норматив документлар нигезендә билгеләнә торган табигать объектына мөмкин булган рекреацион йөкләнештән чыгын эш итәләр.

6.4. Коену белән файдалануға кабул ителгән ял итү зоналары асрым бинада урнаштырылган медицина пункты белән жиһазландырылырга тиеш. Кулланучы - ял итү рекреацион зонасын баланслаучы ашыгыч медицина ярләне машиналарының тоткарлыксыз керүен һәм ял итү зонасы территориясә буенча хәрәкәт итүен тәмин итәргә тиеш.

7 статья. Санитария - экологик торышка һәм ял зоналарын инженерлык ягынан төзекләндерүгә таләпләр

7.1. Ял итү рекреацион зоналары очен территориядән файдалану проект материаллары белән әйләнә-тирә мохиткә йогынтыны бәяләү һәм ял итү рекреация зонасы территориясендә табигать ландшафтын саклап калу һәм торгызу чаралары тәкъдиме белән билгеләнә.

7.2. Ял итү рекреация зонасы территориясенә инженерлык жайланмасы хас булырга тиеш, аңа түбәндәгеләр керә: өслек агымын (су агызу, беркетү торбаларын, бораулау торбаларын, дренажларын, жиргә каршы корымаларны) жыюны һәм чыгаруны оештыру, су белән тәмин итү һәм су чыгару. Инженерлык әзерлеге чаралары гамәлдәге норматив документлар нигезендә проект тарафыннан билгеләнә.

7.3. Экологик терпәкләндерү һәм су яклау функцияләрен үтәүне тәмин итү максатларында түбәндәге таләшләрне үтәргә кирәк: үлән капламын, агач-куак һәм яр бие үсемлекләрен мөмкин кадәр күбрәк саклап калу, территориянең капланмаган үсемлекләр мәйданы ял зонасының гомуми мәйданыннан 20%тан артмаска; үләннәр капламын юдырту очен жәяүселәр юллары чөлгәре рациональ планлаштырылырга һәм үтеш керә торган өслеккә ия булырга тиеш; ял зоналарын яшелләндрерү ландшафт һәм су саклау функцияләрен баһкарырга тиеш; яшелләндрерү сулык (яр бие пояслары), тау битләре һәм чокырлар (эрентлы үзәннәр) буйлан үткәрелергә һәм култык буйларында тоткарлаучы үзәннәр (чокырлар) үткәрелергә тиеш; ерымнарда һәм аларның киселешендә махсус чокырлар һәм үзәннәрдә булырга тиеш; ерымнарда, махсус үзәннәрдә, кинәрлекләрдә һәм үзәннәрдә аларның махсус корылган жирләрдә булырга тиеш.

7.4. Рекреация ял итү зонасы территориясендә пычраткыч матдәләр һәм каты конкуреш калдыклары тушлану рохсәт ителми. Калдыкларны чыгару әлеге эшчәнлек төренә лицензиясе булган үз вакытында махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан, килешү нигезендә, санкцияләнгән складлау урынына (каты конкуреш калдыклары полигоны) баһкарылырга тиеш. Эксплуатацияләүче оешманың штат расчисаниесендә ял итү рекреацион зонасы территориясен жыештыру очен персональны карарга кирәк.

7.5. Яр бие полосасы (суның уртача күшәллык урезынан 20-метр) гираданныр очен һәркем файдалана алырлык булырга тиеш.

8 статья. Су объектларының су сыйфатына карата таләшләр

8.1. Су сыйфатына һәм ял итү рекреацион зоналарының су объектларының торышына таләшләр гамәлдәге санитария нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук рекреацион файдалану төренә карап, дәүләт стандартлары белән билгеләнә.

8.2. Күшәллык кисешгә (уртача) су коену сезонының 70%тан да ким булмаган чорында су коену очен яраклы булган очракта, су коену зонасына су коену зонасы буларак кертелә.

8.3. Сулыкларны су коену урынында тикшергәндә, аларда суның сыйфаты СанПиН 2.1.4.1074-01.2.1.4.4.4. «Торак урынының эчә торган су һәм су белән тәмин итү. Эчә торган су. Эчә торган су белән тәмин итүнең

үзәкләштерелгән системаларының сыйфатына карата гигиена таләпләре. Сыйфатның контроле. Кайнар су белән тәмин итү системаларының куркынычсызлыгын тәмин итүгә карата гигиена таләпләре». Тикшерүләр су коену сезоны алдынан яисә 1 айдан да ким булмаган дәвамлылыгы белән контрольдә тотыла торган күрсәткечләрне үлчәү чорына кадәр булырга тиеш.

8.4. Су объектын су коену сулыгына куела торган барлык таләпләргә тәмин итү мөмкинлегенә булмаган очракта рекреацион файдалану характеры турындагы карар, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә территорияль хезмәткә белән килештереп, муниципаль берәмлек администрациясә тарафыннан кабул ителә.

8.5. Микроб пычрату буенча су сыйфатының норматив күрсәткечләрен арттыруны су сыйфаты начарлану сәбәпләрен ачыклау һәм бетерү чорында су коену очен сулыктан файдалану мөмкин түтел.

9 статья. Ял итүчеләргә саклауга һәм куркынычсызлыкка таләпләр

9.1. Ял итү рекреация зонасынан файдалану иминлегенә таләпләр :су объектарынан файдалану куркынычсызлыгы таләпләренән (су коену, коймаларда шуу, тимеракта шуу, чаңгыда шуу, балык тоту һ. б.) тора; су объектарында яшәрен гидротехник корымалар торышына бәйлә иминлек таләпләренән; ял итү зонасы территориясендә иминлек таләпләренән (янгын куркынычсызлыгы, төзелеш корымаларының ышанычлы булуы, куркыныч геологик процесслар булмау һ. б.).

10 статья. Ял итү рекреация зонасынан файдалану чорында кешеләргә экологик торышын һәм иминлеген тәмин итүне санитария контроле

10.1. Ел сәен жәйгә сезонга әзерләнгәндә муниципаль берәмлек администрациясә билгеләгән комиссия ял итү рекреацион зонасын кабул итә. Тикшерү нәтижәләре буенча жәйгә сезонга ял итү зонасының әзерлеген раслый торган акт төзелә. Хокук бозуларны ачыклаганда тиешле әкелуатация чараларын (агымдагы ремонтны да кертеп) үткәрү буенча таләпләр куела, жирлекләр администрациясенә күчәрмәләр юллагасы белән тиешле күрсәтмәләр төзелә.

10.2. Су коену сулыкларында суның сыйфатын муниципаль районның санитар-эпидемиологик хезмәткә тикшереп тора. Контроль су коену сезоны башланганчы һәм сезон башланганчы бер ай алдан оештырылырга тиеш.

10.3. Пробаларны сайлап алу ешлыгы су коену сезоны чорында асена кимендә 2 тапкыр билгеләнә.

10.4. Сәламәтләндрерү чараларын үткәрү яки пляжны ябу турындагы мәсьәләне хәл итү очен эчәк торкеменә патоген бактерияләрен яисә энтеровирусларны тоту пробаларын тикшерү уздырыла.

10.5. Пляжны Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә территорияль органы, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенә Кече үлчәмле судлар буенча

Дәүләт инспекциясе органы тарафыннан бирелгән рөхсәтгән башка ачу һәм эксплуатацияләү тыела.

10.6. Кулланучы - ял итү рекреацион зонасы балансында торучы, су коену сезоны башланганчы, Россия Гадәтгән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенең кече үлчәү суднолары буенча Дәүләт инспекциясенең территориаль органы тарафыннан шяжһы ел сәен техник яктан тикшерү уздырылырга тиеш.

11 статья. ял итү зоналарынан файдалану чыгымнарын финанслау

11.1. Ял итү рекреацион зоналарынан файдалану, шулай ук милектөгә яисә башка хокуктагы табигатьне саклау реконструкциясе чыгымнарын финанслау тынкы төзекләндерү объектиларын тотуга муниципаль берәмлек бюджетында каралган акчалар исәбеннән һәм чикләрендә гамәлгә ашырыла. Ведомство өешмалары һәм банка өешмалар балансындагы ял зоналарын төзекләндерү чыгымнары муниципалитет бюджеты акчалары исәбеннән финансланмый.

12 статья. Шәхси һәм конкуреш ихтияжлары өчен ял итү зоналарынан файдалану тәртибе.

12.1. Гомуми файдаланудагы су объектиларынан файдаланганда гражданныр түбәндәгеләргә хокукны:

- су биологик ресурслары турындагы законнар нигезендә махсус бүлен бирелгән урыннарда коену һәм массакүләм ял итү, туризм, спорт, һавәскәр һәм спорт балыкчылыгынан файдалану;

- алар янында йорү һәм булу өчен гомуми файдаланудагы су объектиларының яр бусе полосасынан файдалану, шул исәптән һавәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йозү чараларын причал- калау;

- йозмә чараларда, шул исәптән аз үлчәмле судноларда, су мотоцикларында һәм гражданнырның хосусый милкендәгә һәм энкуарлык энчәнлеген гамәлгә ашыру өчен файдаланылмый торган су объектиларында ял итү өчен билгеләнгән башка техник чараларда йозү;

- су саклау зонасында ял итү рекреацион зоналары урннкан гомуми файдаланудагы су объектиларына керү һәм, әгәр законнарда банкасы каралмаган булса, аларны шәхси һәм конкуреш ихтияжлары өчен түләүсез файдалану;

- гомуми файдаланудагы су объектиларының алардан файдалану өчен кирәкле торышы турында билгеләнгән тәртингә мәгълүмат алу.

12.3. Ял рекреацион зоналарынан файдаланганда түбәндәгеләр тыела:

- жиһазландырылмаган урыннарда коену һәм сулыкта суның сыйфаты билгеләнгән нормативларга туры килмәсә;

- коену өчен билгеләнгән акваториядә йозү чаралары хәрәкәте;

- башка затларның хокукларын һәм законны мәнфәгатләрен бозу;

- Әйләнә-тирә мохиткә зыян китерү (калдыкларны, костришларны санкцияләnmәгән чүшләү, туфракның уңдырышылы катламын бозу, транспортның

өсептирилмаган хэрэгкәте, бозылу, агач һәм куак үсемлекләрен зарарлау яисә юкка чыгару һ.б.).

13 статья. Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылык.

13.1. Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен юридик һәм физик затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм башка җаваплылыкка ия.

13.2. Кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылыкка жәлеп итү тәсвир затларны хокук бозуларны бетерүдән азат итми.